

Številka:
Ljubljana, ...
EVA 2023-3340-0008
GENERALNI SEKRETARIAT VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE Gp.gs@gov.si
ZADEVA: Predlog Zakona o spremembi Zakona o verski svobodi – predlog za obravnavo
1. Predlog sklepov vlade:
Na podlagi drugega odstavka 2. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 24/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 38/10 – ZUKN, 8/12, 21/13, 47/13 – ZDU-1G, 65/14, 55/17 in 163/22) je Vlada Republike Slovenije na .. seji dne ... pod točko ... sprejela naslednji
SKLEP:
Vlada Republike Slovenije je določila besedilo predloga Zakona o spremembi Zakona o verski svobodi (EVA 2023-3340-0008) in ga pošlje Državnemu zboru Republike Slovenije v obravnavo po skrajšanem postopku.
Barbara Kolenko Helbl GENERALNA SEKRETARKA
Sklep prejmejo:
<ul style="list-style-type: none">- Ministrstvo za kulturo,- Služba Vlade Republike Slovenije za zakonodajo,- Urad Vlade Republike Slovenije za komuniciranje.
Priloga:
<ul style="list-style-type: none">- predlog zakona.
2. Predlog za obravnavo predloga zakona po nujnem ali skrajšanem postopku v državnem zboru z obrazložitvijo razlogov:
Gre za manj zahtevno spremembo le enega člena zakona. Zato predlagamo obravnavo po skrajšanem postopku.
3.a Osebe, odgovorne za strokovno pripravo in usklajenost gradiva:
<ul style="list-style-type: none">- mag. Marko Rusjan, državni sekretar na Ministrstvu za kulturo- dr. Marko Sraka, podsekretar, kabinet ministrice, Ministrstvo za kulturo
3.b Zunanji strokovnjaki, ki so sodelovali pri pripravi dela ali celotnega gradiva:
/
4. Predstavniki vlade, ki bodo sodelovali pri delu državnega zbora:
<ul style="list-style-type: none">- dr. Asta Vrečko, ministrica

- mag. Marko Rusjan, državni sekretar na Ministrstvu za kulturo

5. Kratek povzetek gradiva:

Predlog spremembe Zakona o verski svobodi – ZVS (Uradni list RS, št. 14/07, 46/10 – odl. US, 40/12 – ZUJF in 100/13) posega le na področje pravice do namenske državne finančne pomoči za plačilo prispevkov zavarovanca za socialno varnost uslužbencev cerkva in drugih verskih skupnosti. Spreminja se višina osnove finančne pomoči za pokritje prispevkov za socialno varnost za obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje (prispevek zavarovanca) ter za obvezno zdravstveno zavarovanje (prispevek zavarovanca), ki je opredeljena glede na povprečno plačo za mesec pred mesecem, v katerem se določa zavarovalna osnova.

6. Presoja posledic za:

a)	javnofinančna sredstva nad 40.000 EUR v tekočem in naslednjih treh letih	DA
b)	usklajenost slovenskega pravnega reda s pravnim redom Evropske unije	NE
c)	administrativne posledice	NE
č)	gospodarstvo, zlasti mala in srednja podjetja ter konkurenčnost podjetij	NE
d)	okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki	NE
e)	socialno področje	DA
f)	dokumente razvojnega načrtovanja: <ul style="list-style-type: none">- nacionalne dokumente razvojnega načrtovanja- razvojne politike na ravni programov po strukturi razvojne klasifikacije programskega proračuna- razvojne dokumente Evropske unije in mednarodnih organizacij	NE

7.a Predstavitev ocene finančnih posledic nad 40.000 EUR:

Predlog spremembe ZVS določa znižanje skupnih sredstev, namenjenih za plačilo prispevkov zavarovanca za socialno varnost uslužbencev cerkva in drugih verskih skupnosti iz 27. člena ZVS v skupni višini 1.732.218 evrov na letni ravni. Pravice porabe iz naslova plačila prispevkov zavarovanca za socialno varnost uslužbencev cerkva in drugih verskih skupnosti v skladu s 27. členom ZVS so pri proračunskem uporabniku 3340 – Ministrstvo za kulturo zagotovljene v okviru ukrepa 3340-17-0013 na proračunski postavki 131101.

I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu				
	Tekoče leto (t)	t + 1	t + 2	t + 3
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) prihodkov državnega proračuna	/	/	/	/
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) prihodkov občinskih proračunov	/	/	/	/
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) odhodkov državnega proračuna	– 866.109 €	– 1.732.218 €	– 1.732.218 €	– 1.732.218 €
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) odhodkov občinskih proračunov	/	/	/	/
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) obveznosti za druga javnofinančna sredstva	/	/	/	/
II. Finančne posledice za državni proračun				
II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
PU 3340 Ministrstvo za kulturo	U 3340-17-0013 Podpora verskim skupnostim	131101 Pomoč za plačilo prispevkov verskim uslužbencem	1.298.326	2.596.652
SKUPAJ				
II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
/	/	/	/	/
/	/	/	/	/
SKUPAJ			/	/
II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:				
Novi prihodki		Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1	
/		/	/	
/		/	/	
/		/	/	
SKUPAJ		/	/	

OBRAZLOŽITEV:**I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu**

V zvezi s predlaganim vladnim gradivom se navedejo predvidene spremembe (povečanje, zmanjšanje):

- prihodkov državnega proračuna in občinskih proračunov,
- odhodkov državnega proračuna, ki niso načrtovani na ukrepih oziroma projektih sprejetih proračunov,
- obveznosti za druga javnofinančna sredstva (drugi viri), ki niso načrtovana na ukrepih oziroma projektih sprejetih proračunov.

II. Finančne posledice za državni proračun

Prikazane morajo biti finančne posledice za državni proračun, ki so na proračunskih postavkah načrtovane v dinamiki projektov oziroma ukrepov:

II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:

Navedejo se proračunski uporabnik, ki financira projekt oziroma ukrep; projekt oziroma ukrep, s katerim se bodo dosegli cilji vladnega gradiva, in proračunske postavke (kot proračunski vir financiranja), na katerih so v celoti ali delno zagotovljene pravice porabe (v tem primeru je nujna povezava s točko II.b). Pri uvrstitvi novega projekta oziroma ukrepa v načrt razvojnih programov se navedejo:

- proračunski uporabnik, ki bo financiral novi projekt oziroma ukrep,
- projekt oziroma ukrep, s katerim se bodo dosegli cilji vladnega gradiva, in
- proračunske postavke.

Za zagotovitev pravic porabe na proračunskih postavkah, s katerih se bo financiral novi projekt oziroma ukrep, je treba izpolniti tudi točko II.b, saj je za novi projekt oziroma ukrep mogoče zagotoviti pravice porabe le s prerazporeditvijo s proračunskih postavk, s katerih se financirajo že sprejeti oziroma veljavni projekti in ukrepi.

II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:

Navedejo se proračunski uporabniki, sprejeti (veljavni) ukrepi oziroma projekti, ki jih proračunski uporabnik izvaja, in proračunske postavke tega proračunskega uporabnika, ki so v dinamiki teh projektov oziroma ukrepov ter s katerih se bodo s prerazporeditvijo zagotovile pravice porabe za dodatne aktivnosti pri obstoječih projektih oziroma ukrepih ali novih projektih oziroma ukrepih, navedenih v točki II.a.

II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:

Če se povečani odhodki (pravice porabe) ne bodo zagotovili tako, kot je določeno v točkah II.a in II.b, je povečanje odhodkov in izdatkov proračuna mogoče na podlagi zakona, ki ureja izvrševanje državnega proračuna (npr. priliv namenskih sredstev EU). Ukrepanje ob zmanjšanju prihodkov in prejemkov proračuna je določeno z zakonom, ki ureja javne finance, in zakonom, ki ureja izvrševanje državnega proračuna.

7.b Predstavitev ocene finančnih posledic pod 40.000 EUR:

/

8. Predstavitev sodelovanja z združenji občin:

Vsebina predloženega gradiva (predpisa) vpliva na:

- pristojnosti občin,
- delovanje občin,
- financiranje občin.

NE

Gradivo (predpis) je bilo poslano v mnenje:

- Skupnosti občin Slovenije SOS: **NE**
- Združenju občin Slovenije ZOS: **NE**
- Združenju mestnih občin Slovenije ZMOS: **NE**

Predlogi in pripombe združenj so bili upoštevani: /

Predlog zakona ne posega na področja delovanja lokalnih samoupravnih skupnosti, zato ni bil poslan v mnenje SOS, ZOS, ZMOS.

Bistveni predlogi in pripombe, ki niso bili upoštevani: /

9. Predstavitev sodelovanja javnosti:

Gradivo je bilo predhodno objavljeno na portalu E-demokracija:

DA

Predlog zakona je bil objavljen na portalu E-demokracija na spletnem naslovu <https://e-uprava.gov.si/si/drzava-in-druzba/e-demokracija/predlogi-predpisov/predlog-predpisa.html?id=15399> dne 10. 3. 2023. Javnost je bila pozvana, da mnenja, predloge in pripombe sporoči v 10-dnevnem roku do 20. 3. 2023.

Na dan objave so bili o javni obravnavi predloga zakona obveščeni predstavniki registriranih cerkva in drugih verskih skupnosti v Republiki Sloveniji z dopisom, ki jim je bil poslan na uradne elektronske naslove. Mnenja, predlogi in pripombe, ki so jih predstavniki registriranih cerkva in drugih verskih skupnosti podali tudi po 10-dnevnem roku določenim za javno obravnavo, so bili ustrezno pregledani in preučeni. Skupno je v javni obravnavi neposredno ali posredno sodelovalo dvanajst v Republiki Sloveniji registriranih cerkva in verskih skupnosti.

– seznam subjektov, ki so sodelovali (imen in priimkov fizičnih oseb, ki niso poslovni subjekti, ne navajajte),

V javni obravnavi so na predlog zakona mnenje preko portala E-demokracija podale štiri **fizične osebe**. Mnenje, pripombe in predloge je preko portala E-demokracija ali z ločenim dopisom na Ministrstvo za kulturo podalo tudi osem registriranih cerkva ali drugih verskih skupnosti in sicer (po zaporedju podaje mnenj) **Verska skupnost enakim možnostmi VSEM, Evangeličanska Cerkev AV v Republiki Sloveniji, UPASANA – sanjava prostost duha, svetovno-nazorska kozmološka skupnost, Islamska skupnost v Republiki Sloveniji, Univerzalno življenje, Katoliška Cerkev, Evangelijska binkoštna Cerkev in Evangelijska krščanska cerkev.**

V razpravo so bili vključeni:

- predstavniki zainteresirane javnosti,
- registrirane cerkve in druge verske skupnosti

Mnenja, predlogi in pripombe z navedbo predlagateljev (imen in priimkov fizičnih oseb, ki niso poslovni subjekti, ne navajajte):

Niso bili upoštevani.

Bistvena mnenja, predlogi in pripombe, ki niso bili upoštevani, ter razlogi za neupoštevanje:

Splošne pripombe na postopek javne obravnave predloga zakona

Evangeličanska cerkev augsburške veroizpovedi (AV) v Republiki Sloveniji in Katoliška Cerkev sta podali med seboj primerljive pripombe v zvezi s pomanjkanjem posvetovanja pred predlaganjem spremembe ZVS ali poseganjem v že pridobljene pravice verskih skupnosti. Predlagatelj zakona pojasnjuje, da je bil predlog zakona objavljen na portalu E-demokracija na spletnem naslovu <https://e-uprava.gov.si/si/drzava-in-druzba/e-demokracija/predlogi-predpisov/predlog-predpisa.html?id=15399> dne 10. 3. 2023. Prav tako so bili isti dan o javni obravnavi predloga zakona obveščeni in h komentiranju pozvani predstavniki registriranih cerkva in drugih verskih skupnosti v Republiki Sloveniji z dopisom, ki jim je bil poslan na uradne elektronske naslove. S tem predlagatelj zakona smatra, da je bilo po ustaljeni praksi zakonodajnih sprememb s cerkvami in drugimi verskimi skupnostmi opravljeno posvetovanje oziroma, da so bile enakopravno vključene v pripravo predloga zakona.

Katoliška Cerkev je podala mnenje, da se predlog zakona nanaša predvsem na njihovo versko skupnost. Predlagatelj zakona na podano mnenje odgovarja, da se predlog zakona nanaša na vse cerkve in druge verske skupnosti, ki so ali bodo v skladu z 27. in 33. členom ZVS upravičene do namenske državne finančne pomoči za plačilo prispevkov zavarovanca za socialno varnost. Do pravice so v skladu s pogoji 27. člena ZVS danes upravičeni verski uslužbenci štirih verskih skupnosti: Katoliške cerkve, Evangeličanske cerkve, Srbske pravoslavne cerkve in Islamske skupnosti v Republiki Sloveniji. Verski uslužbenci treh verskih skupnosti: Krščanske adventistične cerkve, Evangelijske binkoštna cerkve in Slovenske muslimanske skupnosti so do pravice upravičeni na podlagi tretjega oz. četrtega odstavka 33. člena ZVS, ki je del prehodnih in končnih določb ZVS.

Splošne pripombe na ZVS in urejanje področja verske svobode, ki presegajo namene in cilje predlagatelja

Fizične osebe, Verska skupnosti enakih možnosti VSEM in verska skupnosti **Univerzalno življenje** so podali med seboj primerljiva mnenja v zvezi z dosledno ločitvijo države in verskih skupnostih v skladu s 7. členom Ustave RS in s prekinitvijo državne finančne pomoči. Mnenja niso bila upoštevana, saj je v skladu z 130. točko obrazložitve odločbe Ustavnega sodišča št. U-I-92/07-23 (Uradni list RS, št. 46/10) državna podpora cerkvam in drugim verskim skupnostim ustavno dopustna kljub načelu ločitve države in verskih skupnosti, kadar je dostopna vsem cerkvam in drugim verskim skupnostim pod enakimi pogoji. Ministrstvo za kulturo je v skladu s 32. a členom Zakona o državni upravi (Uradni list RS, št. 113/05 – uradno prečiščeno besedilo, 89/07 – odl. US, 126/07 – ZUP-E, 48/09, 8/10 – ZUP-G, 8/12 – ZVRS-F, 21/12, 47/13, 12/14, 90/14, 51/16, 36/21, 82/21 in 189/21) pristojno tudi za opravljanje nalog na področju verske svobode in sicer v obsegu, ki ga določa ZVS. ZVS v prvem in drugem odstavku 29. člena določa, da se registrirane cerkve in druge verske skupnosti financirajo predvsem iz donacij in drugih prispevkov fizičnih in pravnih oseb ter iz svojega drugega premoženja, kakor tudi iz prispevkov mednarodnih verskih organizacij, katerih članice so in, da smejo zbirati prostovoljne prispevke v skladu s svojimi pravili in veljavno zakonodajo. Isti člen ZVS v tretjem odstavku določa, da lahko država gmotno podpira registrirane cerkve in druge verske skupnosti zaradi njihovega splošno koristnega pomena, kakor je opredeljen v 5. členu ZVS. Ustavno sodišče Republike Slovenije je v 130. točki obrazložitve odločbe Ustavnega sodišča št. U-I-92/07-23 (Uradni list RS, št. 46/10) pojasnilo, da financiranje verskih skupnosti ni dolžnost države, ki bi izhajala iz 41. člena Ustave (svoboda vesti oziroma verska svoboda), vendar to ne pomeni, da je takšno financiranje, če ga država kljub temu omogoča, samo po sebi ustavno nedopustno. Ob spoštovanju enakopravnosti verskih skupnosti država namreč sme zagotavljati podporo verskim skupnostim, tudi gmotno, če to ne nasprotuje načelu o ločenosti države in verskih skupnosti.

Splošne pripombe na 27. člen ZVS, ki presegajo namene in cilje predlagatelja

Verska skupnosti enakih možnosti VSEM je podala mnenja v zvezi nesprejemljivosti popisa prebivalstva 2002 kot osnove za ugotavljanje upravičenosti do državne finančne pomoči za plačilo prispevkov zavarovanca za socialno varnost uslužbencev cerkva in drugih verskih skupnosti v 27. členu ZVS in v zvezi z neustavnostjo diktacije »cerkve in druge verske skupnosti« v ZVS. Mnenja niso bila upoštevana, saj se le te ne nanašajo na vsebino spremembe zakona. Iz četrtega odstavka 27. člena ZVS je razvidno, da je zakonodajalec odločevalcem izrecno omogočil, da se podatki pripadnosti veroizpovedi interpretirajo kot podatki o pripadnosti posamezni verski skupnosti.

Evangeličanska cerkev augsburške veroizpovedi (AV) v Republiki Sloveniji in **Islamska skupnosti v Republiki Sloveniji** sta podali med seboj primerljiva mnenja v zvezi z diskriminatornim določilom prvega odstavka 27. člena ZVS, da lahko registrirane cerkve in druge verske skupnosti pod pogoji zakona za svoje verske uslužbence v njihovem imenu zaprosijo za pridobitev pravice do namenske državne finančne pomoči iz državnega proračuna za pokritje prispevkov za socialno varnost, le če so državljani Republike Slovenije s stalnim prebivališčem v Republiki Sloveniji. Mnenja niso bila upoštevana, saj se le te ne nanašajo na vsebino spremembe zakona. Predlog zakona posega le v višino namenske državne pomoči, ne pa tudi v pogoje za pridobitev te pravice.

Islamska skupnost v Republiki Sloveniji je podala pripombe v zvezi z domnevno nedopustnim razlikovanjem med podlagami (šiframi) za zavarovanje med posameznimi verskimi skupnostmi (šifra 019-duhovniki katoliške cerkve, 01-imami in fizične osebe). Pripombe niso bile upoštewane, saj

problematika ni materija, ki bi jo urejal ZVS.

Pripombe k 3. členu predloga zakona (prenehanje veljavnosti Uredbe o načinu ugotavljanja kriterijev za priznanje statusa splošno koristne organizacije cerkvi ali drugi verski skupnosti in za določitev višine namenske državne finančne pomoči za plačilo prispevkov zavarovanca za socialno varnost njihovih uslužbencev (Uradni list RS, št. 65/22; v nadaljnjem besedilu: Uredba)

Evangeličanska cerkev augsburške veroizpovedi (AV) v Republiki Sloveniji, Islamska skupnost v Republiki Sloveniji, Katoliška Cerkev in Evangelijska binkoštna Cerkev so podale med seboj primerljiva mnenja, predloge in pripombe v zvezi z nasprotovanjem 3. členu predloga zakona, ki v prehodni določbi predvideva prenehanje veljavnosti Uredbe in s tem dejanskega znižanja osnove za višino državne finančne pomoči za plačilo prispevkov zavarovanca za socialno varnost uslužbencev cerkva in drugih verskih skupnosti iz 100% na 60% ter prenehanja statusa splošno koristne organizacije cerkvam in drugim verskim skupnostim. Mnenja, predlogi in pripombe niso bili upoštevani, saj predlagatelj predloga zakona kot enega izmed ciljev navaja določitev prenehanja veljavnosti Uredbe. Uredba je v nasprotju z ZVS zvišala višino državne pomoči ter s tem ustvarila nepričakovane finančne posledice za državni proračun. Dodelitev in višina namenske državne finančne pomoči za pokritje prispevkov za socialno varnost verskih uslužbencev je pravica, ki mora biti jasno določena in urejena z zakonom ter predstavlja porabo javno-finančnih sredstev, ki mora imeti izrecno podlago v zakonu. Določitev višine plačila prispevkov je tako zakonska materija, zato se lahko ta pravica ureja zgolj z zakonom, ne pa tudi s podzakonskim predpisom. Uredba je v nasprotju s 27. členom ZVS tudi v delu, kjer določa razlikovanje med registriranimi cerkvami in drugimi verskimi skupnosti pri vprašanju, kolikšna naj bo višina državne pomoči, kar prav tako mora imeti izrecno podlago v zakonu ob upoštevanju za to stvarno utemeljenih razlogov. Uredba je v nasprotju z ZVS tudi zato, ker je opredelila status splošno koristne organizacije brez pravne podlage v zakonu in na priznanje statusa splošno koristne organizacije vezala posebne pravice, ki bi morale biti urejene v zakonu. Splošna koristnost verskih skupnosti po 5. členu ZVS tudi ni zakonsko opredeljena kot poseben status.

Evangeličanska cerkev augsburške veroizpovedi (AV) v Republiki Sloveniji in Evangelijska binkoštna Cerkev sta podali med seboj primerljivi pripombi, da bi bila ukinitve Uredbe poseg v že pridobljene pravice verskih uslužbencev. Predlagatelj predloga zakona odgovarja, da finančna pomoč registriranim verskim skupnostim za plačilo prispevkov zavarovanca za socialno varnost njihovih uslužbencev s strani države ni človekova pravica, pač pa je v polju proste presoje zakonodajalca. Gre namreč za področje pospeševalne dejavnosti države. Pri urejanju dodatnih ugodnosti je zakonodajalec ustavno vezan s prepovedjo arbitrarnega, nerazumnega razlikovanja med tistimi verskimi skupnostmi, ki lahko pridobijo dodatne ugodnosti, in tistimi, ki se zanje ne morejo potegovati v skladu z načelom enakopravnosti verskih skupnosti iz drugega odstavka 7. člena Ustave kot posebnim izrazom splošnega načela enakosti pred zakonom iz drugega odstavka 14. člena Ustave.

Evangelijska binkoštna Cerkev je podala pripombo, da bi izdaja odločbe o ugotovitvi prenehanja statusa splošno koristne organizacije verskim skupnostim v skladu s predlogom zakona pomenila poseg v avtonomijo in svobodo njihovega delovanja in bi bila podvržena sodnemu varstvu verskih skupnosti v upravnem sporu. Predlagatelj pojasnjuje, da ZVS ne določa posebnega statusa in da je Uredba brez pravne podlage v ZVS na priznanje statusa splošno koristne organizacije vezala posebne pravice, ki bi morale biti urejene v zakonu. Z Uredbo kot podzakonskim aktom ni mogoče priznavati dodatnih pravic, ki nimajo podlage v zakonu. Podeljevanje statusov ali posebnih pravic cerkvam ali drugim verskim skupnostim je v polju proste presoje zakonodajalca in v ničemer ne posega v njihovo avtonomijo in svobodo delovanja.

Poročilo je bilo dano

10. Pri pripravi gradiva so bile upoštrevane zahteve iz Resolucije o normativni dejavnosti:

DA

11. Gradivo je uvrščeno v delovni program vlade:

NE

dr. Asta Vrečko MINISTRICA	

Prilogi:

- predlog sklepa
- predlog zakona

Številka:
Datum:

Na podlagi drugega odstavka 2. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 24/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 38/10 – ZUKN, 8/12, 21/13, 47/13 – ZDU-1G, 65/14, 55/17 in 163/22) je Vlada Republike Slovenije na ... seji dne ... pod točko ... sprejela naslednji

SKLEP:

Vlada Republike Slovenije je določila besedilo Predloga Zakona o spremembi Zakona o verski svobodi (EVA 2023-3340-0008) in ga pošlje Državnemu zboru Republike Slovenije v obravnavo po skrajšanem postopku.

Barbara Kolenko Helbl
GENERALNA SEKRETARKA

Sklep prejmejo:

- Ministrstvo za kulturo,
- Služba Vlade Republike Slovenije za zakonodajo,
- Urad Vlade Republike Slovenije za komuniciranje.

Priloga:

- predlog zakona

**ZAKON
O SPREMEMBI ZAKONA O VERSKI SVOBODI**

I. UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM PREDLOGA ZAKONA

Zakon o verski svobodi (Uradni list RS, št. 14/07, 46/10 – odl. US, 40/12 – ZUJF in 100/13; v nadaljnjem besedilu: ZVS) v 27. členu določa pravico do namenske državne finančne pomoči za plačilo prispevkov zavarovanca za socialno varnost uslužbencev registriranih cerkva in drugih verskih skupnosti. Prvi odstavek 27. člena določa višino finančne pomoči za pokritje prispevkov za socialno varnost za obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje (prispevek zavarovanca) ter za obvezno zdravstveno zavarovanje (prispevek zavarovanca) verskih uslužbencev od osnove najmanj v višini 48 odstotkov povprečne plače za predzadnji mesec pred mesecem, v katerem se določa zavarovalna osnova. Višino finančne pomoči na 48% je določil Zakon za uravnoteženje javnih financ (Uradni list RS, št. 40/12, 96/12 – ZPIZ-2, 104/12 – ZIPRS1314, 105/12, 25/13 – odl. US, 46/13 – ZIPRS1314-A, 56/13 – ZŠtip-1, 63/13 – ZOsn-I, 63/13 – ZJAKRS-A, 99/13 – ZUPJS-C, 99/13 – ZSVarPre-C, 101/13 – ZIPRS1415, 101/13 – ZDavNepr, 107/13 – odl. US, 85/14, 95/14, 24/15 – odl. US, 90/15, 102/15, 63/16 – ZDoh-2R, 77/17 – ZMVN-1, 33/19 – ZMVN-1A, 72/19, 174/20 – ZIPRS2122 in 139/22 – ZSPJS-AA; v nadaljnjem besedilu: ZUJF) leta 2012, s katerim je bila pomoč znižana z višine 60%, ki je bila določena z ZVS leta 2007. Četrty odstavek 27. člena ZVS določa, da država pri zagotavljanju pravice do namenske državne finančne pomoči za plačilo prispevkov zavarovanca za socialno varnost uslužbencev cerkva in drugih verskih skupnosti upošteva razumno sorazmerje med številom verskih uslužbencev in številom pripadnikov registrirane cerkve ali druge verske skupnosti, ki so državljani Republike Slovenije s stalnim prebivališčem v Republiki Sloveniji, ki je izpolnjeno, če je ugotovljeno razmerje vsaj 1.000 pripadnikov registrirane cerkve ali druge verske skupnosti na enega verskega uslužbenca te cerkve ali druge verske skupnosti. Cerkve in druge verske skupnosti število svojih pripadnikov dokazujejo z verodostojnimi podatkovnimi viri, med drugim lahko predlagajo tudi uporabo podatkov zadnjega popisa prebivalstva. Do pravice so v skladu s temi pogoji upravičeni verski uslužbenci štirih verskih skupnosti: Katoliške cerkve, Evangeličanske cerkve augsburške veroizpovedi (AV) v Republiki Sloveniji, Srbske pravoslavne cerkve in Islamske skupnosti v Republiki Sloveniji. Verski uslužbenci Krščanske adventistične cerkve, Evangelijske binkoštné cerkve in Slovenske muslimanske skupnosti so do pravice upravičeni na podlagi 33. člena ZVS, ki je del prehodnih in končnih določb ZVS.

Dajanje finančne pomoči registriranim verskim skupnostim za plačilo prispevkov zavarovanca za socialno varnost njihovih uslužbencev je področje pospeševalne dejavnosti države. Pri urejanju dodatnih ugodnosti je zakonodajalec ustavno vezan s prepovedjo arbitrarnega, nerazumnega razlikovanja med tistimi verskimi skupnostmi, ki lahko pridobijo dodatne ugodnosti, in tistimi, ki se zanje ne morejo potegovati (v skladu z načelom enakopravnosti verskih skupnosti iz drugega odstavka 7. člena Ustave kot posebnim izrazom splošnega načela enakosti pred zakonom iz drugega odstavka 14. člena Ustave)¹.

14. Vlada Republike Slovenije je na 376. dopisni seji dne 11. 5. 2022 sprejela Uredbo o načinu ugotavljanja kriterijev za priznanje statusa splošno koristne organizacije cerkvi ali drugi verski skupnosti in za določitev višine namenske državne finančne pomoči za plačilo prispevkov

¹ Primerjaj Odločbo US, št. U-I-92/07-23 z dne 15. 4. 2010, objavljeno v Uradnem listu RS, št. 46/10, tč. 206.

zavarovanca za socialno varnost njihovih uslužbencev (Uradni list RS, št. 65/22; v nadaljnjem besedilu: Uredba). Uredba je v 4. členu s sklicevanjem na prvi odstavek 27. člena ZVS namensko državno finančno pomoč za plačilo prispevkov za socialno varnost uslužbencev cerkve ali druge verske skupnosti določila v višini 100% od zakonske osnove, če je cerkvi ali verski skupnosti priznan status splošne koristne organizacije po 2. in 3. členu Uredbe oziroma 60% od zakonske osnove, če cerkvi ali verski skupnosti ni priznan ta status.

Pri tem se je pa treba zavedati, da je pokritje prispevkov za socialno varnost pravica, ki mora biti jasno določena in urejena z zakonom, ter da pomeni dodelitev namenske državne finančne pomoči za pokritje prispevkov za socialno varnost porabo javno-finančnih sredstev, ki mora imeti izrecno podlago v zakonu. Navedeno vključuje tudi vprašanje višine državne pomoči. Določitev višine plačila prispevkov je tako zakonska materija, zato se lahko ta pravica ureja zgolj z zakonom, ne pa tudi s podzakonskim predpisom. Zato je Uredba v nasprotju z ZVS zvišala višino državne pomoči ter s tem ustvarila nepričakovane finančne posledice za državni proračun. Treba je tudi omeniti, da 27. člen ZVS ne določa oziroma omogoča razlikovanja med registriranimi cerkvami in drugimi verskimi skupnosti pri vprašanju, kolikšna naj bo višina državne pomoči. V členu je govora zgolj o registriranih cerkvah in drugih verskih skupnostih kot takih. Eventualno razlikovanje med cerkvami in drugimi verskimi skupnostmi glede višine državne pomoči bi moralo biti opravljeno že na zakonski ravni ob upoštevanju za to stvarno utemeljenih razlogov, nikakor pa ne s podzakonskim predpisom. Prav tako je Uredba opredelila status splošno koristne organizacije brez pravne podlage v zakonu in na priznanje statusa splošno koristne organizacije vezala posebne pravice, ki bi morale biti urejene v zakonu. Splošna koristnost verskih skupnosti po 5. členu ZVS tudi ni zakonsko opredeljena kot poseben status²

Namenska državna finančna pomoč za plačilo prispevkov zavarovanca za socialno varnost uslužbencev cerkva in drugih verskih skupnosti trenutno znaša 472,05 evrov na osebo in se izplačuje 764 zavarovancem na podlagi trenutno veljavne Uredbe.

2. CILJI, NAČELA IN POGLAVITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1 Cilji

Cilji predlaganih sprememb zakona so:

- določitev višine namenske državne finančne pomoči za plačilo prispevkov zavarovanca za socialno varnost uslužbencev cerkva in drugih verskih skupnosti na raven pred uveljavitvijo ZUJF;
- določitev prenehanja veljavnosti Uredbe, ki je v nasprotju z ZVS.

2.2 Načela

Načela predloga zakona ne odstopajo od temeljnih načel ZVS.

2.3 Poglavitne rešitve

- a) Predstavitev predlaganih rešitev:
 - S predlogom spremembe zakona se spreminja 27. člen ZVS, ki določa višino namenske državne finančne pomoči za plačilo prispevkov zavarovanca za socialno varnost uslužbencev cerkva in drugih verskih skupnosti. Višina pomoči »najmanj 48 %« se spremeni na raven pred uveljavitvijo ZUJF, in sicer na 60% povprečne plače za predzadnji mesec pred mesecem, v katerem se določa zavarovalna osnova.
 - S predlogom spremembe 27. člena ZVS se črta tudi beseda »najmanj«, saj je določitev višine plačila prispevka zakonska materija in ne more biti predmet morebitnega nadaljnega drugačnega (višjega) določanja s podzakonskim predpisom.

²Primerjaj Odločbo US, št. U-I-92/07-23 z dne 15. 4. 2010, objavljeno v Uradnem listu RS, št. 46/10, tč. 133.

- Prehodne in končne določbe z dnem uveljavitve zakona predvidevajo prenehanje veljavnosti Uredbe.

b) Način reševanja:

Vprašanja oziroma rešitve, ki izhajajo iz predloga zakona, se bodo reševala z izvajanjem tega zakona. Ministrstvo, pristojno za kulturo, v 15 dneh od uveljavitve zakona po uradni dolžnosti izda nove uskladitvene odločbe in odločbe o ugotovitvi prenehanja statusa splošno koristne organizacije cerkvi ali drugi verski skupnosti.

- vprašanja, ki se bodo urejala z izvršilnimi predpisi, in seznam izvršilnih predpisov, ki bodo prenehali veljati

Z dnem uveljavitve tega zakona prenehajo veljati naslednji podzakonski akti:

- Uredba o načinu ugotavljanja kriterijev za priznanje statusa splošno koristne organizacije cerkvi ali drugi verski skupnosti in za določitev višine namenske državne finančne pomoči za plačilo prispevkov zavarovanca za socialno varnost njihovih uslužbencev (Uradni list RS, št. 65/22).

c) Normativna usklajenost predloga zakona:

Predlog zakona je usklajen z veljavnim pravnim redom, s splošno veljavnimi načeli mednarodnega prava in mednarodnimi pogodbami, ki zavezujejo Republiko Slovenijo.

č) Usklajenost predloga zakona:

s samoupravnimi lokalnimi skupnostmi:

Predlog sprememb zakona ne posega v lokalno samoupravo.

- s civilno družbo oziroma ciljnim skupinami, na katere se predlog zakona nanaša (navedba neusklajenih vprašanj):

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA

Predlog spremembe zakona spreminja višino državne finančne pomoči za plačilo prispevkov zavarovanca za socialno varnost uslužbencev cerkva in drugih verskih skupnosti opredeljeno v prvem odstavku 27. člena ZVS iz »najmanj 48%« na »60%«. 4. člen trenutno veljavne Uredbe namensko državno finančno pomoč za plačilo prispevkov za socialno varnost uslužbencev cerkve ali druge verske skupnosti sicer določa v višini 100% osnove, če je cerkvi ali verski skupnosti priznan status splošne koristne organizacije po 2. in 3. členu Uredbe oziroma 60% osnove, če cerkvi ali verski skupnosti ni priznan ta status.

S predlagano spremembo bo pomoč znašala 283,23 evrov na osebo in se bo izplačevala predvidoma 764 zavarovancem.

Predlog spremembe zakona v predhodnih in končnih določbah z dnem uveljavitve tega zakona predvidi prenehanje veljavnosti Uredbe in uveljavitev višine državne finančne pomoči za plačilo prispevkov zavarovanca za socialno varnost uslužbencev cerkva in drugih verskih skupnosti opredeljene v prvem odstavku 27. člena ZVS na »60%«.

Predlog spremembe zakona predvideva prihranek za državni proračun iz naslova znižanja namenske državne finančne pomoči namenjene za plačilo prispevkov zavarovanca za socialno varnost uslužbencev cerkva in drugih verskih skupnosti iz 27. člena ZVS v skupni višini 1.732.218 evrov na letni ravni. Predlog spremembe zakona nima drugih finančnih posledic za državni proračun.

Predlog spremembe zakona nima nobenih finančnih posledic za druga javna-finančna sredstva.

4. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATERO JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET

Sredstva za izvajanje predloga sprememb zakona so v sprejetem državnem proračunu pri proračunskem uporabniku 3340 – Ministrstvo za kulturo v celoti zagotovljena v okviru projekta 180403 – Podpora verskim skupnostim in ukrepa U 3340-17-0013 na proračunski postavki 131101.

5. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOSTI PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

Literatura v kategorijo neposredne državne finančne pomoči verskim skupnostim, poleg državnega financiranja gradnje in vzdrževanja verskih objektov, izobraževanja duhovnikov, obračunavanja in pobiranja cerkvenega davka in financiranje verskih skupnosti z delom davka od prihodka fizičnih oseb, ki ga država odstopi verskim skupnostim, uvršča tudi državno financiranje duhovniških plač. Čeprav v primeru 27. člena ZVS ne gre za državno financiranje duhovniških plač, pač pa za državno sofinanciranje prispevkov zavarovanca za socialno varnost uslužbencev cerkva in drugih verskih skupnosti, je neposredno državno finančno pomoč uslužbencev cerkva in drugih verskih skupnosti, katerih večina je duhovnikov, utemeljeno šteti za obliko neposredne državne finančne pomoči, ki je v polju proste presoje zakonodajalca. Na odločitev zakonodajalca o ureditvi navedenih oblik državne finančne pomoči, ki je v polju zakonodajalčeve proste presoje, praviloma vplivajo zgodovinske okoliščine in politična pogajanja. Primerjalne analize državnega financiranja verskih skupnosti v različnih državah kažejo raznoliko panoramo sistemov brez uniformnosti in brez poudarjenih trendov h konvergenci sistemov oziroma ureditev. Ključno vprašanje državnega financiranja verskih skupnosti je v skladu z ustavnimi načeli enakopravna obravnava verskih skupnosti, ki mora temeljiti na objektivnih in nediskriminatornih kriterijih.

– 5.1. Prikaz ureditve v pravnem redu EU

Predlog spremembe zakona ni predmet prilagoditve ureditve s pravnim redom EU. Pravni red EU ne ureja področja namenske državne finančne pomoči cerkvam in drugim verskim skupnostim temveč vsebuje le akte, ki področje verske svobode urejajo predvsem z vidika odprave vseh oblik nestrpnosti in diskriminacije na podlagi vere in prepričanja.

– 5.2. Prikaz ureditve v pravnih sistemih držav članic EU

Sistemi pravne ureditve verskih skupnosti so v evropskih državah različni zaradi različne zgodovine in tradicij. V državah članicah Evropske unije je možno razlikovati med tremi osnovnimi pravnimi sistemi ureditve verskih skupnosti. Prvi je sistem državne cerkve za katerega je značilna tradicionalna povezanost med državno politično močjo odločanja in obstojem cerkve (Grčija, Danska, Finska, Švedska – do leta 2003). Drugi je sistem, ki temelji na strogi ločitvi države in cerkve (Francija, Nizozemska, Irska). Tretji je sistem načelne ločitve države in cerkve z različno stopnjo sodelovanja in pomoči države cerkvam in drugim verskim skupnostim (Belgija, Španija, Italija, Avstrija, Portugalska). Slovenijo lahko umestimo med države s tretjim sistemom pravne ureditve.

Najbolj podobne slovenskemu sistemu namenske finančne pomoči države za plačilo prispevkov zavarovanca za socialno varnost uslužbencev cerkva in drugih verskih skupnosti so sistemi Slovaške, Češke, Poljske in Litve, kjer se finančna pomoč nakazuje neposredno iz državnega proračuna.

Slovaška na podlagi Zakona o finančni podpori cerkvam iz leta 1949 (*The financial Support for Churches Act, No. 218/1949*), ki je bil do danes trikrat amandmiran (16/1990, 522/1992 in 467/2005), zagotavlja registriranim cerkvam in drugim verskim skupnostim državna sredstva za plačo njihovih duhovnikov, vključno s prispevki za zdravstveni, socialni, zaposlitveni in pokojninski sklad. Klasifikacijo in raven teh plač ureja vladna uredba. Upravitelj teh proračunskih sredstev je Ministrstvo za kulturo, ki sredstva mesečno nakazuje na sedeže cerkva. Vsi morebitni spori med duhovnikom kot delojemalcem in versko skupnostjo kot delodajalcem se rešujejo s tožbami pred rednimi sodišči. Po Zakonu o finančni podpori cerkvam iz leta 1949 morajo vse registrirane cerkve in verske skupnosti, ki prejmejo pomoč Ministrstvu za kulturo posredovati letno poročilo o porabi teh sredstev. Dodaten nadzor nad porabo državnih sredstev namenjenih za plačo njihovih duhovnikov, vključno s prispevki za zdravstveni, socialni in zaposlitveni sklad zagotavlja splošni nadzorni mehanizem za vse javne finance, ki vključuje tudi nadzor Ministrstva za finance in Vrhovnega revizijskega urada Republike Slovaške. V hujših primerih kršitev namenske rabe javnih sredstev se zoper odgovorne osebe lahko začne postopek za prekršek ali pa celo kazenski pregon. V najslabšem primeru država lahko tudi prekliče registracijo cerkve.

Češka na podlagi Zakona št. 428/2012 o nepremičninski poravnavi s cerkvami in verskimi skupnostmi v tranzicijskem obdobju 17 let financira plače duhovnikov. Temelj državnega financiranja plač duhovnikov je Zakon št. 3/2002, ki vsem verskim skupnostim s posebnimi pravicami zagotavlja posebno pravico dostopa do tega financiranja, ki temeljni na prostovoljni odločitvi verske skupnosti za uveljavljanje te pravice. Neupoštevanje namenske rabe državnih sredstev se lahko obravnava kot kaznivo dejanje goljufije. Sankciji za nenamensko rabo sredstev sta izguba posebne pravice državnega financiranja in izbris iz registra verskih skupnosti. Vse verske skupnosti so po zakonu dolžne objaviti vse svoje račune. Ta objava je zakonski pogoj za pridobitev/uveljavljanje posebne pravice. Zagotovljena je javna kontrola vseh ekonomskih aktivnosti verskih skupnosti, vključno z rabo javnih sredstev oziroma državnih pomoči.

Poljska na podlagi zakona iz leta 1950, ki je bil sprejet ob nacionalizaciji cerkvenega premoženja, iz Cerkvenega sklada financira socialno zavarovanje duhovnikov cerkva in drugih verskih skupnosti. Zdravstveno zavarovanje temelji na prostovoljni odločitvi duhovnikov. Znesek državne pomoči iz Cerkvenega sklada se nakaže pravnim osebam verskih skupnosti, ki morajo v roku enega leta pripraviti pisno poročilo skladno s finančnimi postopki. V primeru neustreznega poročila Cerkvni sklad zavrne poročilo in o tem obvesti verske skupnosti.

Litva na podlagi Zakona o verskih skupnostih in združenjih zagotavlja državno podporo za socialno in zdravstveno zavarovanje duhovnikom in redovnikom tradicionalnih verskih skupnosti. Zakon o zdravstvenem zavarovanju vsebuje določbe, ki urejajo zdravstveno zavarovanje duhovnikov in redovnikov. Zakon o državnem socialno pokojninskem zavarovanju iz leta 2000 vsebuje določbe, ki urejajo socialno in pokojninsko zavarovanje oziroma plačilo obveznih prispevkov zavarovancev za državni socialno zavarovalni sklad. Država v celoti plača vse obvezne prispevke za duhovnike in redovnike iz državnega proračuna. Namensko porabo državne pomoči nadzirajo nadzorni organi na podlagi Zakona o državnih nadzornih organih iz leta 1995.

6. PRESOJA POSLEDIC, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA

6.1 Presoja administrativnih posledic

a) v postopkih oziroma poslovanju javne uprave ali pravosodnih organov:

Ministrstvo, pristojno za kulturo, v 15 dneh od uveljavitve zakona po uradni dolžnosti izda nove uskladiitvene odločbe. Predlog spremembe zakona ne predvideva ustanovitve novih organov, reorganizacije ali ukinitve obstoječih organov. Za izvajanje predloga spremembe zakona niso potrebne nove zaposlitve ali dodatno usposabljanje ter finančna in materialna sredstva, prav tako ne predvideva zmanjšanja števila zaposlenih.

b) pri obveznostih strank do javne uprave ali pravosodnih organov:

Predlog zakona ne bo imel posledic pri obveznostih strank do javne uprave ali pravosodnih organov.

6.2 Presoja posledic za okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki:

Predlog spremembe zakona ne bo imel posledic za okolje, prostorske in varstvene vidike.

6.3 Presoja posledic za gospodarstvo:

Predlog spremembe zakona ne bo imel posledic za gospodarstvo.

6.4 Presoja posledic za socialno področje:

Določitev višine namenske državne finančne pomoči za plačilo prispevkov zavarovanca za socialno varnost uslužbencev cerkva in drugih verskih skupnosti se z zakonom dviga na raven pred uveljavitvijo ZUJF.

Predlog spremembe zakona ne predvideva drugih posledic na socialnem področju.

6.5 Presoja posledic za dokumente razvojnega načrtovanja:

Predlog spremembe zakona ne bo imel posledic za dokumente razvojnega načrtovanja.

6.6 Presoja posledic za druga področja

Predlog spremembe zakona ne bo imel posledic za druga področja.

6.7 Izvajanje sprejetega predpisa:

a) Predstavitev sprejetega zakona:

Za izvajanje sprejetega zakona bo pristojna Vlada Republike Slovenije oziroma Ministrstvo za kulturo.

b) Spremljanje izvajanja sprejetega predpisa:

Spremljanje izvajanja zakona je v pristojnosti Ministrstva za kulturo, ki je pristojni organ za področje verske svobode.

6.8 Druge pomembne okoliščine v zvezi z vprašanji, ki jih ureja predlog zakona

Ni drugih pomembnih okoliščin v zvezi z vprašanji, ki jih ureja predlog zakona.

7. PRIKAZ SODELOVANJA JAVNOSTI PRI PRIPRAVI PREDLOGA ZAKONA:

- spletni naslov, na katerem je bil predpis objavljen,
- čas trajanja javne predstavitve, v katerem je bilo mogoče sporočiti mnenja, predloge in pripombe,
- datum in kraj morebitne javne obravnave ali druge oblike sodelovanja,

Predlog zakona je bil objavljen na portalu E-demokracija na spletnem naslovu <https://e-uprava.gov.si/si/drzava-in-druzba/e-demokracija/predlogi-predpisov/predlog-predpisa.html?id=15399> dne 10. 3. 2023. Javnost je bila pozvana, da mnenja, predloge in pripombe sporoči v 10-dnevnen roku do 20. 3. 2023.

Na dan objave so bili o javni obravnavi predloga zakona obveščeni predstavniki registriranih cerkva

in drugih verskih skupnosti v Republiki Sloveniji z dopisom, ki jim je bil poslan na uradne elektronske naslove. Mnenja, predlogi in pripombe, ki so jih predstavniki registriranih cerkva in drugih verskih skupnosti podali tudi po 10-dnevnem roku določenim za javno obravnavo, so bili ustrezno pregledani in preučeni. Skupno je v javni obravnavi neposredno ali posredno sodelovalo dvanajst v Republiki Sloveniji registriranih cerkva in verskih skupnosti.

- seznam subjektov, ki so sodelovali (imen in priimkov fizičnih oseb, ki niso poslovni subjekti, ne navajajte),

V javni obravnavi so na predlog zakona mnenje preko portala E-demokracija podale štiri **fizične osebe**. Mnenje, pripombe in predloge je preko portala E-demokracija ali z ločenim dopisom na Ministrstvo za kulturo podalo tudi osem registriranih cerkva ali drugih verskih skupnosti in sicer (po zaporedju podaje mnenj) **Verska skupnost enakim možnostim VSEM, Evangeličanska Cerkev AV v Republiki Sloveniji, UPASANA – sanjava prostost duha, svetovno-nazorska kozmološka skupnost, Islamska skupnost v Republiki Sloveniji, Univerzalno življenje, Katoliška Cerkev, Evangelijska binkoštna Cerkev in Evangelijska krščanska cerkev.**

- bistvena mnenja, predloge in pripombe javnosti,

Štiri **fizične osebe** so na predlog zakona podale nestrinjanje ali načelno nasprotovanje vsakršne državne finančne pomoči za plačilo prispevkov zavarovanca za socialno varnost uslužbencev cerkva in drugih verskih skupnosti. Dve fizični osebi sta menili, da država ne bi smela finančno podpirati verskih skupnosti in da je plačilo prispevkov za socialno varnost verskih uslužbencev naloga cerkva in drugih verskih skupnosti. Dve fizični osebi sta se pri takšnem mnenju sklicevali na ustavno določilo 7. člena Ustave Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97 – UZS68, 66/00 – UZ80, 24/03 – UZ3a, 47, 68, 69/04 – UZ14, 69/04 – UZ43, 69/04 – UZ50, 68/06 – UZ121,140,143, 47/13 – UZ148, 47/13 – UZ90,97,99, 75/16 – UZ70a in 92/21 – UZ62a, v nadaljevanju Ustava RS) o tem, da so država in verske skupnosti ločene.

Verska skupnost enakih možnosti VSEM je v javni obravnavi v roku podala mnenje, da je predlog zakona le legalizacija trenutnega stanja državne finančne pomoči države cerkvam in verskim skupnostim in da so ureditev področja verske svobode potrebni koreniti posegi, ki jih predlog zakona ne prinaša. Podajajo mnenje, da je trenutno veljavni ZVS zaradi ločevanja cerkva in drugih verskih skupnosti v diktiji zakona neustaven, da je zaradi sklicevanja na popis iz leta 2002 neizvedljiv in da je zaradi vpliva na proračun škodljiv. Menijo tudi, da bi bilo namesto predloga zakona potrebno v celoti novelirati ZVS z ciljem dosledne ločitve države in cerkve in uvrstitve verskih skupnosti med nevladne organizacije z temu primernim načinom državne finančne podpore.

Sodelujoča verska skupnost meni, da je edina ustrezna ureditev področja sistem, ki temelji na strogi ločitvi države in cerkve (prim. Francija, Nizozemska, Irska) saj menijo, da so verske skupnosti postale neke vrste nevladne organizacije in da morajo zanje veljati enaki pogoji delovanja kot velja za druge organizacije, ki skrbijo za dobrobit državljanov. Menijo, da imajo verske skupnosti posebne pravice pri državnem financiranju kar po njihovem mnenju ni v skladu z ustavo in vnaša neenakost pred zakonom v odnosu do drugače verujočih in večine, ki naj bi jo predstavljali ateisti.

Sodelujoča verska skupnost je podala mnenje, da osnova za ugotavljanje upravičenosti do državne finančne pomoči za plačilo prispevkov zavarovanca za socialno varnost uslužbencev cerkva in drugih verskih skupnosti v 27. členu ZVS, ki temelji na popisu prebivalstva in torej vrednotenju števila pripadnikov cerkva in verskih skupnosti ni sprejemljiva, saj zakonodajalec ob sprejemu zakona ni predvidel, da bo popis prebivalcev 2002 dejansko zadnji, ki je prebivalce spraševal tudi po veroizpovedi. Ker v prihodnosti zaradi napredovanja standardov človekovih pravic ni pričakovati, da bi popisi prebivalstva vključevali tudi pripadnost cerkvam ali drugim verskim skupnostim so tako zastareli podatki iz popisa prebivalstva leta 2002 osnova za ugotavljanje upravičenosti cerkva in drugih verskih skupnosti do obravnavane pravice. Popis prebivalstva 2002 prav tako prebivalcev ni spraševal po pripadnosti posamezni verski skupnosti temveč zgolj po veroizpovedi pri čemer pa naj bi posamezno veroizpoved pokrivalo več verskih skupnosti. Za katoliško veroizpoved naj bi bili

namreč ob popisu leta 2002 registrirani Katoliška Cerkev in Svobodna katoliška cerkev, za evangeličansko veroizpoved naj bi bili registrirani Evangeličanska cerkev AV v Republiki Sloveniji in Evangeličanska binkoštna Cerkev, za protestantsko veroizpoved naj bi bili registrirani obe predhodno omenjeni in Krščanska adventistična cerkev, za pravoslavno veroizpoved naj bi bili registrirani Srbska pravoslavna cerkev Metropolija Zagrebško – Ljubljanska in Makedonska pravoslavna skupnost v Republiki Sloveniji »Sveti Kliment Ohridski«, za islamsko veroizpoved pa takrat Slovenska muslimanska skupnost naj ne bi bila registrirana. Sodelujoča verska skupnost se sprašuje na podlagi katerih verodostojnih listin bodo navedene verske skupnosti dokazale število svojih pripadnikov na podlagi katerega bi uveljavljale obravnavano pravico in na kakšen način bo zakonodajalec ugotavljal koliko popisanih predstavnikov posameznih veroizpovedi pripada določeni cerkvi ali drugi verski skupnosti.

Sodelujoča verska skupnost je podala tudi mnenje o neustavnosti diktacije »cerkve in druge verske skupnosti«, ki se v ZVS dosledno uporablja, saj naj bi glede na Slovar slovenskega knjižnega jezika »cerkev« pomenila »skupnost pripadnikov posameznih krščanskih veroizpovedi«, njena uporaba v ZVS pa naj bi glede na določbo 7. člena Ustave RS, ki govori o enakopravnosti verskih skupnosti, z samo diktacijo favorizirala le določene verske skupnosti napram ostalim.

Predstavniki **Evangeličanske cerkve augsburške veroizpovedi (AV) v Republiki Sloveniji** je v javni obravnavi v roku podal komentar, da se z predlogom zakona s spremembo osnove za višino dejanske državne finančne pomoči za plačilo prispevkov zavarovanca za socialno varnost uslužbencev cerkva in drugih verskih skupnosti iz, po njihovem mnenju zakonito in legitimno določenih, 100% na 60% posega v že pridobljene pravice verskih delavcev kar je po njihovem mnenju nezakonito in protiustavno. Enako menijo tudi o ukinitvi statusa splošno koristne organizacije. Sodelujoča verska skupnost torej nasprotuje 3. členu predloga zakona, ki v prehodni in končni določbi predvideva prenehanje veljavnosti Uredbe in meni da to predstavlja poseg v z ustavo določene pravice državne finančne pomoči verskim uslužbencem (1. odstavek).

Sodelujoča verska skupnost predlaga tudi dodatno spremembo 1. odstavka 27. člena ZVS, ki določa da lahko registrirane cerkve in druge verske skupnosti pod pogoji zakona za svoje verske uslužbence, ki so državljani Republike Slovenije s stalnim prebivališčem v Republiki Sloveniji, in jim je poklic verskega uslužbenca edini poklic, na podlagi njihovega pooblastila in v njihovem imenu zaprosijo za pridobitev pravice do namenske državne finančne pomoči iz državnega proračuna za pokritje prispevkov za socialno varnost. Omejitve upravičencev na državljane RS naj bi bila diskriminatorna, saj so verski uslužbenci Evangeličanske cerkvi AV zaposleni na podlagi pogodbe o zaposlitvi, da so nekateri tudi državljani druge države članice EU in jim navedena zakonska določba odvzema pravico, do katere so upravičeni verski uslužbenci cerkve na enakih delovnih mestih, ki pa so državljani RS.

Sodelujoča verska skupnost podaja tudi komentar, da se predlagatelji predloga zakona niso posvetovali z verskimi skupnostmi in zato predlaga predhodno posvetovanje pred poseganjem v že pridobljene pravice verskih skupnosti.

Predstavniki verske skupnosti **UPASANA – sanjava prostost duha, svetovno-nazorska kozmološka skupnost** je v javni obravnavi v roku predlagatelju poslal dopis s podporo predlogu zakona, ki so ga podpisali tudi predstavniki drugih registriranih verskih skupnosti in sicer **Slovenska rodnoverska skupnost »Otroci Triglava«, Duhovna skupnost Oriš – energij narave, Raeljanska religija v Sloveniji in Buddha Dharma – Zveza budistov v Republiki Sloveniji**. Naknadno je predstavniki verske skupnosti UPASANA sporočil še podporo verske skupnosti **LECTORIUM ROSICRUCIANUM Mednarodna šola Zlatega rožnega križa**. Sodelujoči vidi predlog sprememb zakona kot korak v smer zmanjšanja sistemske neenakosti in diskriminacije verskih skupnosti v Republiki Sloveniji saj naj bi Uredba, ki jo predlog zakona v 3. členu ukinja, povečala nesorazmerja med verskimi skupnostmi, utrjevala prednosti nekaterih verskih skupnosti na račun pluralizma in raznolikosti ter diskriminacijo ostalih verskih skupnosti.

Sodelujoče verske skupnosti predlagatelja predloga zakona pozivajo, da po uvedbi predloga zakona

pristopi k celoviti prenovi ZVS s katero naj država enakopravno, nediskriminatorno, in v duhu podpore izrazito pluralistični, barviti pokrajini duhovnih šol, verstev in kozmologij v Sloveniji področje duhovnosti urediti času primerno in verodostojno, skladno z dejstvom, da so vse registrirane verske skupnosti po svojem aktivnem članstvu glede na število državljanov manjšinske.

Islamska skupnost v Republiki Sloveniji je v javni obravnavi v roku podala negativno mnenje na predlog zakona glede spremembe višine osnove za državno finančno pomoč za plačilo prispevkov zavarovanca za socialno varnost uslužbencev cerkva in drugih verskih skupnosti, saj naj bi za verske skupnosti, ki v Republiki Sloveniji niso prevladujoče, med katerimi navajajo Islamsko skupnost, pravoslavne cerkve in evangeličanske cerkve, znižanje državne finančne pomoči pomenilo dodatno oviro pri domnevno že tako oteženem delovanju, hkrati pa naj bi bila s tem ogrožen individualni in kolektivni vidik verske svobode, ki je zagotovljena z Ustavo RS. Sodelujoča verska skupnost torej nasprotuje 3. členu predloga zakona, ki v prehodni in končni določbi predvideva prenehanje veljavnosti Uredbe in menijo da to predstavlja poseg v z ustavo določene pravice državne finančne pomoči verskim uslužbencem (1. odstavek).

Predsednik Mešihata Islamske skupnosti v Republiki Sloveniji je v dopisu ministrici za kulturo dne 15. 3. 2023. povzel pravno mnenje Odvetniške pisarne Vrtačnik, d.o.o., ki ga je verska skupnost pridobila v okviru javne obravnave in ki ga je skupaj z dopisom tudi posredovala predlagatelju predloga zakona v zvezi z 27. členom ZVS, ki med drugim določa, da lahko registrirane cerkve in druge verske skupnosti pod pogoji zakona za svoje verske uslužbence, ki so državljani Republike Slovenije s stalnim prebivališčem v Republiki Sloveniji, in jim je poklic verskega uslužbenca edini poklic, na podlagi njihovega pooblastila in v njihovem imenu zaprosijo za pridobitev pravice do namenske državne finančne pomoči iz državnega proračuna za pokritje prispevkov za socialno varnost. Omejitev upravičencev na državljane RS naj bi predstavljala diskriminacijo oziroma neenakopravno obravnavo po kriteriju državljanstva v smislu kršitve 14. člena Ustave RS. Dodatno je sodelujoča verska skupnost opozorila na domnevno nedopustno razlikovanje med podlagami (šiframi) za zavarovanje med posameznimi verskimi skupnostmi (šifra 019-duhovniki katoliške cerkve, 01-imami in fizične osebe).

Verska skupnost **Univerzalno življenje** je v javni obravnavi v roku podala komentar, da ne podpira državne pomoči verskim skupnostim z davkoplavevalskim denarjem in podala predlog, da se vsaka verska skupnost financira izključno sama. Pri tem se sklicujejo na ustavno določilo 7. člena Ustave RS o tem, da so država in verske skupnosti ločene, kar naj bi veljalo tudi za državne pomoči.

Slovenska škofovska konferenca je v imenu **Katoliške Cerkve** v javni obravnavi v roku v dopisu ministrici za kulturo dne 20. 3. 2023. podala negativno mnenje na predlog zakona glede spremembe dejanske višine osnove za državno finančno pomoč za plačilo prispevkov zavarovanca za socialno varnost uslužbencev cerkva in drugih verskih skupnosti iz 100% na 60%. Menijo, da je Uredba povsem zakonito uredila delež državne pomoči v skladu z 27. členom ZVS, saj je po njihovem mnenju ena izmed glavnih lastnosti podzakonskih predpisov, da določajo ravno način izvrševanja pravic, kar je tudi predmet urejanja Uredbe. Menijo, da obstoječa ureditev z določilom minimalnega deleža višine osnove za državno finančno pomoč predstavlja zakonodajni okvir, ki ga je mogoče in potrebno konkretizirati na podzakonski ravni, kot to velja za Uredbo ter da lahko država glede na različne okoliščine določi tudi višji delež osnove za državno finančno pomoč. Sklicujejo se na ustavnosodno presojo ZVS oz. odločbo Ustavnega sodišča št. U-I-92/07-23 (Uradni list RS, št. 46/10) v kateri se je Ustavno sodišče Republike Slovenije odločilo, da ne bo presojalo ustavnosti celotnega obravnavanega prvega odstavka 27. člena ZVS, temveč le njegovega zadnjega stavka, ki je bil razveljavljen. Poudarjajo, da v slovenskem pravnem redu več uredb iz različnih področij na podlagi zakonov podrobneje ureja (konkretizira) različne vrste pomoči oziroma državne prejemke. Tako s področja Ministrstva za kulturo opozarjajo na Uredbo o republiških priznavalninah na področju kulture (Uradni list RS, št. 70/03 in 55/13), ki podrobneje ureja tudi višino republiške priznavalnine, ki je splošno opredeljena v 24. in 90. členu Zakon o uresničevanju javnega interesa za kulturo (Uradni list RS, št. 77/07 – uradno prečiščeno besedilo, 56/08, 4/10, 20/11, 111/13, 68/16, 61/17, 21/18 – ZNOrg, 3/22 – ZDeb in 105/22 – ZZNŠPP) pri čemer je ministrstvo samo pojasnilo, da v primerjalnopravni ureditvi, ki je najbližja slovenski npr. na Slovaškem »klasifikacijo in raven teh plač

ureja vladna uredba«. Sodelujoča verska skupnost torej nasprotuje 3. členu predloga zakona, ki v prehodni in končni določbi predvideva prenehanje veljavnosti Uredbe, in menijo, da je obrazložitev predloga zakona, ki se nanj nanaša, neustrezna. Menijo, da je predlog zakona nepotreben in da bi zadoščala sprememba Uredbe.

Izrazili so zaskrbljenost nad nameni predlagatelja predloga zakona tudi zaradi pomanjkanja dialoga s Slovensko škofovsko konferenco, kot subjektom na katerega se ureditev nanaša, pred začetkom javne obravnave. Ob tem menijo, da odsotnost dialoga pomeni ne-izvajanje drugega odstavka 14. člena Sporazuma med Republiko Slovenijo in Svetim sedežem o pravnih vprašanjih (Uradni list RS št. 13/2004 z dne 12. 2. 2004 – Mednarodne pogodbe, št. 4/2004), ki določa, da si bosta Republika Slovenija in Sveti sedež prizadevala obravnavati vsa odprta vprašanja, ki niso predmet tega sporazuma, z namenom njihove sporazumne rešitve. Prav tako menijo, da je predlog zakona nanaša predvsem na sodelujočo versko skupnost – Katoliško Cerkev, ki naj o predlogu zakona ne bi bila pravočasno obveščena in naj ne bi imela možnosti sodelovanja v postopku predlaganih sprememb obstoječe ureditve, kar po njihovem mnenju nasprotuje dobrim odnosom v demokratični družbi.

Predstavniki **Evangeljske binkošne Cerkve** je v javni obravnavi v roku predlagatelju poslal dopis v katerem je izrazil podporo mnenju Katoliške cerkve na predlog zakona. Meni, da je Uredba zakonito določila višino osnove za državno finančno pomoč za plačilo prispevkov zavarovanca za socialno varnost uslužbencev cerkva in drugih verskih skupnosti na 100% in da s tem ZVS ni bil kršen. Opozarja, da bi bila ukinitve Uredbe poseg v že pridobljene pravice verskih uslužbencev in da za učinkovito znižanje državne finančne pomoči s predlogom zakona ni ustavnopravnih, zakonodajnih ali drugih razlogov. Opozarja tudi, da bi izdaja odločbe o ugotovitvi prenehanja statusa splošno koristne organizacije verskim skupnostim v skladu s predlogom zakona pomenila poseg v avtonomijo in svobodo njihovega delovanja in bi bila podvržena sodnemu varstvu verskih skupnosti v upravnem sporu. Meni, da lahko zakonodajalec verskim skupnostim z Uredbo prizna več pravic, kot jih določa ZVS in predlagatelja poziva k spoštovanju vladavine prava in ohranitvi sedanje višine državne pomoči. Sodelujoča verska skupnost torej nasprotuje 3. členu predloga zakona, ki v prehodni in končni določbi predvideva prenehanje veljavnosti Uredbe in menijo da to predstavlja poseg v že pridobljene pravice državne finančne pomoči verskim uslužbencem (prvi odstavek) in splošno koristne organizacije verskim skupnostim (drugi odstavek). Predstavniki **Evangeljske krščanske cerkve** je v javni obravnavi po preteku roka predlagatelju poslal dopis z identični sporočilom oz. mnenjem.

- bistvena mnenja, predloge in pripombe javnosti, ki niso bili upoštevani, in razlogi za neupoštevanje.

Splošne pripombe na postopek javne obravnave predloga zakona

Na med seboj primerljiva mnenja, predloge in pripombe **Evangeljske cerkve augsburške veroizpovedi (AV) v Republiki Sloveniji in Katoliške Cerkve** v zvezi s pomanjkanjem posvetovanja pred predlaganjem spremembe ZVS ali poseganjem v že pridobljene pravice verskih skupnosti predlagatelji zakona odgovarjajo, da je bil predlog zakona objavljen na portalu E-demokracija na spletnem naslovu <https://e-uprava.gov.si/si/drzava-in-druzba/e-demokracija/predlogi-predpisov/predlog-predpisa.html?id=15399> dne 10. 3. 2023. Prav tako so bili isti dan o javni obravnavi predloga zakona obveščeni in h komentiranju pozvani predstavniki registriranih cerkva in drugih verskih skupnosti v Republiki Sloveniji z dopisom, ki jim je bil poslan na uradne elektronske naslove. S tem predlagatelj zakona smatra, da je bilo po ustaljeni praksi zakonodajnih sprememb s cerkvami in drugimi verskimi skupnostmi opravljeno posvetovanje oziroma, da so bile enakopravno vključene v pripravo predloga zakona.

Glede mnenja **Katoliške Cerkve**, da se predlog zakona nanaša predvsem na njihovo versko skupnost predlagatelji odgovarjajo, da se predlog zakona nanaša na vse cerkve in druge verske skupnosti, ki so ali bodo v skladu z 27. in 33. členom ZVS upravičene do namenske državne finančne pomoči za plačilo prispevkov zavarovanca za socialno varnost. Do pravice so v skladu s pogoji 27. člena ZVS danes upravičeni verski uslužbenci štirih verskih skupnosti: Katoliške cerkve, Evangeljske cerkve, Srbske pravoslavne cerkve in Islamske skupnosti v Republiki Sloveniji.

Verski uslužbenci treh verskih skupnosti: Krščanske adventistične cerkve, Evangelijske binkoštna cerkve in Slovenske muslimanske skupnosti so do pravice upravičeni na podlagi tretjega oz. četrtega odstavka 33. člena ZVS, ki je del prehodnih in končnih določb ZVS.

Splošne pripombe na ZVS in urejanje področja verske svobode, ki presegajo namene in cilje predlagatelja

Med seboj primerljiva mnenja, predlogi in pripombe **fizičnih oseb** kakor tudi **Verske skupnosti enakih možnosti VSEM** in verske skupnosti **Univerzalno življenje** v zvezi z dosledno ločitvijo države in verskih skupnosti v skladu s 7. členom Ustave RS in s prekinitvijo državne finančne pomoči niso bila upoštevana, saj je v skladu z 130. točko obrazložitve odločbe Ustavnega sodišča št. U-I-92/07-23 (Uradni list RS, št. 46/10) državna podpora cerkvam in drugim verskim skupnostim ustavno dopustna kljub načelu ločitve države in verskih skupnosti, kadar je dostopna vsem cerkvam in drugim verskim skupnostim pod enakimi pogoji.

Ministrstvo za kulturo je v skladu s 32. a členom Zakona o državni upravi (Uradni list RS, št. 113/05 – uradno prečiščeno besedilo, 89/07 – odl. US, 126/07 – ZUP-E, 48/09, 8/10 – ZUP-G, 8/12 – ZVRS-F, 21/12, 47/13, 12/14, 90/14, 51/16, 36/21, 82/21 in 189/21) pristojno tudi za opravljanje nalog na področju verske svobode in sicer v obsegu, ki ga določa ZVS. ZVS v prvem in drugem odstavku 29. člena določa, da se registrirane cerkve in druge verske skupnosti financirajo predvsem iz donacij in drugih prispevkov fizičnih in pravnih oseb ter iz svojega drugega premoženja, kakor tudi iz prispevkov mednarodnih verskih organizacij, katerih članice so in, da smejo zbirati prostovoljne prispevke v skladu s svojimi pravili in veljavno zakonodajo. Isti člen ZVS v tretjem odstavku določa, da lahko država gmotno podpira registrirane cerkve in druge verske skupnosti zaradi njihovega splošno koristnega pomena, kakor je opredeljen v 5. členu ZVS. Ustavno sodišče Republike Slovenije je v 130. točki obrazložitve odločbe Ustavnega sodišča št. U-I-92/07-23 (Uradni list RS, št. 46/10) pojasnilo, da financiranje verskih skupnosti ni dolžnost države, ki bi izhajala iz 41. člena Ustave (svoboda vesti oziroma verska svoboda), vendar to ne pomeni, da je takšno financiranje, če ga država kljub temu omogoča, samo po sebi ustavno nedopustno. Ob spoštovanju enakopravnosti verskih skupnosti država namreč sme zagotavljati podporo verskim skupnostim, tudi gmotno, če to ne nasprotuje načelu o ločenosti države in verskih skupnosti.

Splošne pripombe na 27. člen ZVS, ki presegajo namene in cilje predlagatelja

Mnenja, predlogi in pripombe **Verske skupnosti enakih možnosti VSEM** v zvezi nesprejemljivosti popisa prebivalstva 2002 kot osnove za ugotavljanje upravičenosti do državne finančne pomoči za plačilo prispevkov zavarovanca za socialno varnost uslužbencev cerkva in drugih verskih skupnosti v 27. členu ZVS in v zvezi z neustavnostjo dikcije »cerkve in druge verske skupnosti« v ZVS niso bila upoštevana, saj se le-te ne nanašajo na vsebino spremembe zakona. Iz četrtega odstavka 27. člena ZVS je razvidno, da je zakonodajalec odločevalcem izrecno omogočil, da se podatki pripadnosti veroizpovedi interpretirajo kot podatki o pripadnosti posamezni verski skupnosti.

Med seboj primerljiva mnenja, predlogi in pripombe **Evangeličanske cerkve augsburške veroizpovedi (AV) v Republiki Sloveniji in Islamske skupnosti v Republiki Sloveniji** v zvezi diskriminatornim določilom prvega odstavka 27. člena ZVS, da lahko registrirane cerkve in druge verske skupnosti pod pogoji zakona za svoje verske uslužbence v njihovem imenu zaprosijo za pridobitev pravice do namenske državne finančne pomoči iz državnega proračuna za pokritje prispevkov za socialno varnost, le če so državljani Republike Slovenije s stalnim prebivališčem v Republiki Sloveniji niso bila upoštevana, saj se le-te ne nanašajo na vsebino spremembe zakona. Predlog zakona posega le v višino namenske državne pomoči, ne pa tudi v pogoje za pridobitev te pravice.

Pripombe **Islamske skupnosti v Republiki Sloveniji** v zvezi z domnevno nedopustno razlikovanje med podlagami (šiframi) za zavarovanje med posameznimi verskimi skupnostmi (šifra 019-duhovniki katoliške cerkve, 01-imami in fizične osebe) niso bile upoštewane, saj problematika ni materija, ki bi jo urejal ZVS.

Pripombe k 3. členu predloga zakona (prenehanje veljavnosti Uredbe o načinu ugotavljanja

kriterijev za priznanje statusa splošno koristne organizacije cerkvi ali drugi verski skupnosti in za določitev višine namenske državne finančne pomoči za plačilo prispevkov zavarovanca za socialno varnost njihovih uslužbencev (Uradni list RS, št. 65/22; v nadaljnjem besedilu: Uredba)

Med seboj primerljiva mnenja, predlogi in pripombe **Evangelikianske cerkve augsburške veroizpovedi (AV) v Republiki Sloveniji, Islamske skupnosti v Republiki Sloveniji, Katoliške Cerkve in Evangelijske binkošne Cerkve** v zvezi z nasprotovanjem 3. členu predloga zakona, ki v prehodni določbi predvideva prenehanje veljavnosti Uredbe in s tem dejanskega znižanja osnove za višino državne finančne pomoči za plačilo prispevkov zavarovanca za socialno varnost uslužbencev cerkva in drugih verskih skupnosti iz 100% na 60% ter prenehanja statusa splošno koristne organizacije cerkvam in drugim verskim skupnostim niso bila upoštevana, saj predlagatelj predloga zakona kot enega izmed ciljev navaja določitev prenehanja veljavnosti Uredbe. Uredba je v nasprotju z ZVS zvišala višino državne pomoči ter s tem ustvarila nepričakovane finančne posledice za državni proračun. Dodelitev in višina namenske državne finančne pomoči za pokritje prispevkov za socialno varnost verskih uslužbencev je pravica, ki mora biti jasno določena in urejena z zakonom ter predstavlja porabo javno-finančnih sredstev, ki mora imeti izrecno podlago v zakonu. Določitev višine plačila prispevkov je tako zakonska materija, zato se lahko ta pravica ureja zgolj z zakonom, ne pa tudi s podzakonskim predpisom. Uredba je v nasprotju s 27. členom ZVS tudi v delu, kjer določa razlikovanje med registriranimi cerkvami in drugimi verskimi skupnosti pri vprašanju, kolikšna naj bo višina državne pomoči, kar prav tako mora imeti izrecno podlago v zakonu ob upoštevanju za to stvarno utemeljenih razlogov. Uredba je v nasprotju z ZVS tudi zato, ker je opredelila status splošno koristne organizacije brez pravne podlage v zakonu in na priznanje statusa splošno koristne organizacije vezala posebne pravice, ki bi morale biti urejene v zakonu. Splošna koristnost verskih skupnosti po 5. členu ZVS tudi ni zakonsko opredeljena kot poseben status.

Med seboj primerljiva mnenja **Evangelikianske cerkve augsburške veroizpovedi (AV) v Republiki Sloveniji in Evangelijske binkošne Cerkve**, da bi bila ukinitve Uredbe poseg v že pridobljene pravice verskih uslužbencev predlagatelj predloga zakona odgovarja, da finančna pomoč registriranim verskim skupnostim za plačilo prispevkov zavarovanca za socialno varnost njihovih uslužbencev s strani države ni človekova pravica, pač pa je v polju proste presoje zakonodajalca. Gre namreč za področje pospeševalne dejavnosti države. Pri urejanju dodatnih ugodnosti je zakonodajalec ustavno vezan s prepovedjo arbitrarnega, nerazumnega razlikovanja med tistimi verskimi skupnostmi, ki lahko pridobijo dodatne ugodnosti, in tistimi, ki se zanje ne morejo potegovati v skladu z načelom enakopravnosti verskih skupnosti iz drugega odstavka 7. člena Ustave kot posebnim izrazom splošnega načela enakosti pred zakonom iz drugega odstavka 14. člena Ustave.

Glede opozoril **Evangelijske binkošne Cerkve**, da bi izdaja odločbe o ugotovitvi prenehanja statusa splošno koristne organizacije verskim skupnostim v skladu s predlogom zakona pomenila poseg v avtonomijo in svobodo njihovega delovanja in bi bila podvržena sodnemu varstvu verskih skupnosti v upravnem sporu predlagatelj predloga pojasnjuje, da ZVS ne določa posebnega statusa in da je Uredba brez pravne podlage v ZVS na priznanje statusa splošno koristne organizacije vezala posebne pravice, ki bi morale biti urejene v zakonu. Z Uredbo kot podzakonskim aktom ni mogoče priznavati dodatnih pravic, ki nimajo podlage v zakonu. Podeljevanje statusov ali posebnih pravic cerkvam ali drugim verskim skupnostim je v polju proste presoje zakonodajalca in v ničemer ne posega v njihovo avtonomijo in svobodo delovanja.

8. PODATEK O ZUNANJEM STROKOVNJAKU OZIROMA PRAVNI OSEBI, KI JE SODELOVALA PRI PRIPRAVI PREDLOGA ZAKONA, IN ZNESKU PLAČILA ZA TA NAMEN:

Zunanji strokovnjaki pri pripravi zakona niso sodelovali.

9. NAVEDBA, KATERI PREDSTAVNIKI PREDLAGATELJA BODO SODELOVALI PRI DELU DRŽAVNEGA ZBORA IN DELOVNIH TELES

- dr. Asta Vrečko, ministrica, Ministrstvo za kulturo

- mag. Marko Rusjan, državni sekretar na Ministrstvu za kulturo

II. BESEDILO ČLENOV

1. člen

V Zakonu o verski svobodi (Uradni list RS, št. 14/07, 46/10 – odl. US, 40/12 – ZUJF in 100/13) se v 27. členu v prvem odstavku besedilo »najmanj v višini 48 odstotkov« nadomesti z besedilom »v višini 60 odstotkov«.

PREHODNI IN KONČNA DOLOČBA

2. člen

Ministrstvo, pristojno za kulturo, v 15 dneh od uveljavitve tega zakona po uradni dolžnosti izda nove odločbe, s katerimi uskladi višino do uveljavitve tega zakona verskim uslužbencem registriranih cerkva ali drugih verskih skupnosti že priznane namenske državne finančne pomoči iz državnega proračuna za pokritje prispevkov za socialno varnost, z višino te pomoči iz spremenjenega prvega odstavka 27. člena zakona.

3. člen

(1) Z dnem uveljavitve tega zakona preneha veljati Uredba o načinu ugotavljanja kriterijev za priznanje statusa splošno koristne organizacije cerkvi ali drugi verski skupnosti in za določitev višine namenske državne finančne pomoči za plačilo prispevkov zavarovanca za socialno varnost njihovih uslužbencev (Uradni list RS, št. 65/22).

(2) V roku iz prejšnjega člena ministrstvo, pristojno za kulturo, po uradni dolžnosti izda odločbe o ugotovitvi prenehanja statusa splošno koristne organizacije cerkvi ali drugi verski skupnosti, podeljenega na podlagi 2. in 7. člena Uredbe o načinu ugotavljanja kriterijev za priznanje statusa splošno koristne organizacije cerkvi ali drugi verski skupnosti in za določitev višine namenske državne finančne pomoči za plačilo prispevkov zavarovanca za socialno varnost njihovih uslužbencev (Uradni list RS, št. 65/22).

4. člen

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

III. OBRAZLOŽITEV

K 1. členu

S predlogom člena se spreminja višina namenske državne finančne pomoči za plačilo prispevkov zavarovanca za socialno varnost uslužbencev cerkva in drugih verskih skupnosti na raven pred uveljavitvijo ZUJF, in sicer na 60 odstotkov povprečne plače za predzadnji mesec pred mesecem, v katerem se določa zavarovalna osnova: za obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje (prispevek zavarovanca) ter za obvezno zdravstveno zavarovanje (prispevek zavarovanca). S predlogom člena se tudi črta beseda »najmanj«, saj je določitev višine plačila prispevka zakonska materija in ne more biti predmet morebitnega nadaljnjega drugačnega (višjega) določanja s podzakonskim predpisom.

K 2. členu

Po uveljavitvi zakona bo moralo Ministrstvo za kulturo, zaradi uskladitve višine državne pomoči, ki jo prejemajo cerkve ali druge verske skupnosti, z višino te pomoči kot jo določa spremenjeni 27. člen ZVS, po uradni dolžnosti izdati nove uskladitvene odločbe, kar določa 2. člen predloga zakona.

K 3. členu

Z uveljavitvijo Uredbe je bila višina namenske državne finančne pomoči za plačilo prispevkov zavarovanca za socialno varnost uslužbencev cerkva in drugih verskih skupnosti zvišana na 100 odstotkov povprečne plače za predzadnji mesec pred mesecem, v katerem se določa zavarovalna osnova: za obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje (prispevek zavarovanca) ter za obvezno zdravstveno zavarovanje (prispevek zavarovanca), če je cerkvi ali drugi verski skupnosti priznan status splošno koristne organizacije, oziroma na 60 odstotkov navedene osnove, če cerkvi ali drugi verski skupnosti ni priznan status splošno koristne organizacije. Vendar pa se je pri tem treba zavedati, da je pokritje prispevkov za socialno varnost pravica, ki mora biti jasno določena in urejena z zakonom, ter da pomeni dodelitev namenske državne finančne pomoči za pokritje prispevkov za socialno varnost porabo javno-finančnih sredstev, ki mora imeti izrecno podlago v zakonu. Navedeno vključuje tudi vprašanje višine državne pomoči. Določitev višine plačila prispevkov je tako zakonska materija, zato se lahko ta pravica ureja zgolj z zakonom, ne pa tudi s podzakonskim predpisom. Uredba je tako v nasprotju z ZVS zvišala višino državne pomoči ter s tem ustvarila nepričakovane finančne posledice za državni proračun. 27. člen ZVS tudi ne določa oziroma omogoča razlikovanja med registriranimi cerkvami in drugimi verskimi skupnosti pri vprašanju, kolikšna naj bo višina državne pomoči. V členu je govora zgolj o registriranih cerkvah in drugih verskih skupnostih kot takih. Eventualno razlikovanje med cerkvami in drugimi verskimi skupnostmi glede višine državne pomoči bi moralo biti opravljeno že na zakonski ravni ob upoštevanju za to stvarno utemeljenih razlogov, nikakor pa ne s podzakonskim predpisom.

Prav tako je Uredba opredelila status splošno koristne organizacije brez pravne podlage v zakonu in na priznanje statusa splošno koristne organizacije vezala posebne pravice, ki bi morale biti urejene v zakonu. Splošna koristnost verskih skupnosti po 5. členu ZVS namreč ni zakonsko opredeljena kot poseben status (133. točka odločbe Ustavnega sodišča RS št. U-I-92/07-23 z dne 15. 4. 2010).

Zaradi navedenega prvi odstavek 3. člena predloga zakona določa, da z dnem uveljavitve tega zakona preneha veljati Uredba.

Zaradi prenehanja pravne podlage za podeljevanje statusa splošno koristne organizacije cerkvi ali drugi verski skupnosti Ministrstvo za kulturo, v 15 dneh od uveljavitve tega zakona po uradni dolžnosti izda tudi odločbe o ugotovitvi prenehanja statusa splošno koristne organizacije cerkvi ali drugi verski skupnosti, podeljenega na podlagi 2. in 7. člena Uredbe (drugi odstavek 3. člena predloga zakona).

K 4. členu

4. člen predloga zakona določa petnajstdnevni *vacatio legis*.

IV. BESEDILO ČLENOV, KI SE SPREMINJAJO

27. člen

(pravica do namenske državne finančne pomoči za plačilo prispevkov zavarovanca za socialno varnost uslužbencev cerkva in drugih verskih skupnosti)

(1) Registrirane cerkve in druge verske skupnosti lahko pod pogoji tega zakona za svoje verske uslužbenke, ki so državljani Republike Slovenije s stalnim prebivališčem v Republiki Sloveniji, in jim je poklic verskega uslužbenca edini poklic, na podlagi njihovega pooblastila in v njihovem imenu zaprosijo za pridobitev pravice do namenske državne finančne pomoči iz državnega proračuna za pokritje prispevkov za socialno varnost v višini naslednjih vrst prispevkov za socialno varnost od osnove najmanj v višini 48 odstotkov povprečne plače za predzadnji mesec pred mesecem, v katerem se določa zavarovalna osnova: za obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje (prispevek zavarovanca) ter za obvezno zdravstveno zavarovanje (prispevek zavarovanca). Te pravice ne morejo pridobiti verski uslužbenci, ki so zaposleni na podlagi določb 22. do 25. člena tega zakona. ([delno razveljavljen](#))

(2) Duhovniki in redovniki imajo pravico do namenske državne finančne pomoči iz prejšnjega odstavka, tudi če so s cerkvijo ali drugo versko skupnostjo v razmerju, ki nima vseh elementov delovnega razmerja. Država lahko plačuje pomoč iz prejšnjega odstavka za duhovnike, ki imajo vsaj srednjo izobrazbo, in za redovnike, ki imajo obljube uboštva, celibata ter pokorščine. Drugi verski uslužbenci imajo to pravico le, če imajo s cerkvijo ali drugo versko skupnostjo sklenjeno pogodbo o zaposlitvi, ki verskemu uslužbencu zagotavlja plačo.

(3) Na podlagi pridobljenega pooblastila in prejetih sredstev morajo registrirane cerkve in druge verske skupnosti za verske uslužbenke iz prvega in drugega odstavka tega člena plačati prispevke v skladu s predpisi, ki urejajo plačilo prispevkov za socialno varnost. Nadzor nad zakonitostjo in namembnostjo porabe izvajajo Računsko sodišče Republike Slovenije in drugi pristojni organi.

(4) Država pri zagotavljanju pravice iz prejšnjega odstavka tega člena upošteva razumno sorazmerje med številom verskih uslužbencev in številom pripadnikov registrirane cerkve ali druge verske skupnosti, ki so državljani Republike Slovenije s stalnim prebivališčem v Republiki Sloveniji. Razumno sorazmerje je izpolnjeno, če je ugotovljeno razmerje vsaj 1.000 pripadnikov registrirane cerkve ali druge verske skupnosti na enega verskega uslužbenca te cerkve ali druge verske skupnosti. Cerkve in druge verske skupnosti število svojih pripadnikov dokazujejo z verodostojnimi podatkovnimi viri, med drugim lahko predlagajo tudi uporabo podatkov zadnjega popisa prebivalstva.

(5) Šteje se, da je pogoj razumnega sorazmerja za enega verskega uslužbenca izpolnjen tudi v primeru, ko registrirana cerkev ali druga verska skupnost ne more izkazati zahtevanega števila pripadnikov iz prejšnjega odstavka, vendar dokaže, da je na območju Republike Slovenije delovala vsaj 80 let pred uveljavitvijo tega zakona.

V. PREDLOG, DA SE PREDLOG ZAKONA OBRAVNAVA PO NUJNEM OZIROMA SKRAJŠANEM POSTOPKU

Gre za manj zahtevno spremembo le enega člena zakona. Zato predlagamo obravnavo po skrajšanem postopku.

VI. PRILOGE

/